

W NIEDZIELĘ DNIA 2. PAŹDZIERNIKA 1796.

R O Z P O R Z A D Z E N I E

Ces. Król. Mości pełnomocney Zachodnio - Gallicyyskicy nadworney Kommissyi.

Pozwolenie wolnego kursu zagranicznej srebrney monety aż do końca roku 1797.

W Patencie pod duiem 17. Kwietnia roku bieżącego wyszło pod §. 4. urządzenie, ażeby zagraniczna srebrna moneta, która w przytączoney do rzeczonego Patentu taryffie pod literą B. wytknięta iest, tylko do ostatniego grudnia roku bieżącego publicznie krążyła, i w kafsach J. C. Mosci przyymowana była, a to nie w wyższej wartości nad tę, która w wyżej wzmiankowanej taryffie wymierzona iest: po upłynieniu zaś tego czasu miała takowa moneta kurs stracić, i tak dalece bydz wywołana, że pod karą konfiskaty na niepostusznych w żadnym sposobie płacenia ani w łana, ani w pospolitym handlu i przedaży używać teyże niebyłoby wolno

Ale ponieważ pokazało się, że chciwi zysku i lichwy spekulanci tego naywyższego urzadzienia na uszczerbek zachodnio - Gallicyyskich obywatelow używać i na swoy użytek obracać, iako też zagraniczną srebrną monetę w niższej wartości wyściskać usiłowali; przeto w celu ochronienia nadal obywatelow od lichwy i nadzwyczajnego zysku lichwiarzy, a wogolności wszelkiej szkody i uszczerbku odwrocenia, w celu dokładnego raz na zawsze zaradzienia trudnościom i zamieszaniom w handlu i pospolitey przedaży ztąd wynikającym; J. C. Mość przełożony sobie projekta nayłaskawiey przyjął i urządzić raczył, ażeby wyżej wymieniona zagraniczna srebrna moneta nie tylko do końca roku 1797 w stosowoney do taryffy wartości publiczny kurs miała, i we wszystkich Monarchicznych kafsach przyymowaną była, ale też, ażeby po upłynieniu tego przedłużonego terminu, wspomniona moneta w C. K. kurędzie walor monet probującym podług iey we wnątrznego waloru wymieniona została: Gdy tym czasem kray w przeciągu roku 1797 dostatecznie moneta srebrną Celsarską opatrzony będzie, a przez to zamiana wychodzącey z kursu za krajową monetę ułatwiona zostanie.

Nadio § 5ty wyżej wzmiankowanego Patentu w ten sposób wyjaśnia się, że nie tylko w przytączoney do tegoż Patentu taryffie pod literą B. wymieniona, ale

Eccc

też wszelka król. Pruska krol. Polska srebrna moneta bez względu na rozmaite bicie, i bez rozniczy roku podług stosowney do taryffy wartosci w publicznym handlu i sprzedaży, równie jak we wszystkich Monarchicznych kalsach aż do końca roku 1797 przyjmowana bydź powinna. Hollenderskie zaś Albertus talery w tej wartosci, którą w Galicyi wschodniej mają, to jest 2. fl. 4 kr. stosownie do nieodmiennego ich kursu, idź mają.

Co ninieyszemi dla powszechney wiadomości i zachowania publicznie obwieszcza się. W Krakowie dnia 1go Września. 1796.

Jan Wacław, Baron de Mergelik,

J. C. K. Apostolski Mości

pełnomocny Kommissarz.

Franciszek Adam Mitscha.

Do Publiczności.

Jako chwalebny i naśladowania godny przykład, ile się już obywatele zachodniej Galicyi do edukacyi młodzieży gorliwie i czynnie przykładaia, ile się jeszcze w powszechnosci napotym podobnych przykładow spodziewać można, zasługuie ze wszechmiar oznaymienia, z iaką się gorliwością miasto Urzędow w cyrkule Jozefówskim do pomnożenia edukacyi młodzieży przyłożyło. Znayduie się w tym mieście fundacya 8000 zł. pol. kapitału na utrzymanie szkoły mieyskiej; ale że pro wizya od tego kapitału niewystarcza na utrzymanie dobrego nauczyciela i na zastąpienie innych szkolnych wydatkow; gdy oprócz tego, życzyło sobie miasto zaprowadzić dobrze urządzoną niemiecką szkołę; zaczęła ofiarowała się tamteysza żwierzchność dworska, mieszczanie i tamteyszy Pleban, z swej dobrowolney ochoty, każdy przyłożyć się podług swojej możności do tak zbawienney i użyteczney zamia ru. Urodzony Jozef Ludwik Wengłowski, obowiązał się imieniem tamteyszey zwierzchności dworskiej, iak dla nauczyciela, iako też dla szkoły potrzebne drzewo z lasow dworskich darmo dostarczać. Magistrat tamteyszy obowiązał się takowe drzewo imieniem mieszczan darmo zwozić; tudzież ławki do szkoły porobić kazać i wszelką inną reparacyą na siebie przyjąć, a oprócz tego przyrzekł nauczycielowi do jego pensyi 200 zł. pol. co rok dodatkki. Nakoniec Jmc X. Lanczewski pleban, ofiaro-

wał co rok na potrzeby szkolne zło. pol. 24 dodawać.

Nadworna Kommissya J. C. Mości, nie tylko iż przyjęła z naywiększym ukontentowaniem, to pochwały godne usiłowanie do uformowania młodzieży, i ku pomnożeniu nauk, ale oprócz tego uczyniła już potrzebne kroki dla dostawienia iak nayprędzey miastu Urzędow, podług jego życzenia zdanego nauczyciela.

W Krakowie d. 21 Września 1796.

Z Paryża d. 7 Września.

Jeszcze w Wandzie nie są wszystkie zawiązki rozruchow przytłomione, ieszcze się zawsze nowych intryg potrzeba obawiać. Jenerał Hoche wydał z tych powodow pod d. 24 sierpnia wszędzie przy parolu następujący rozkaz: "Gdy największa część buntownikow złożyła w ręce nasze broń, opuszczono się w niektórych miejscach w zachodnich departamentach zupełnie względem royalistow. Nie pamiętano zachować po domowey wojnie potrzebney bacności, która tym szkodliwsza i niebezpieczniejsza była, że mający do niej udział, byli od naywiększych intrygan tow Europy prowadzeni. Opieszalność tak daleko zasła, iż jenerałowi V... niebyło nawet wiadomo, że kilku agentow Angielskich wylądowało na brzegi, gdzie on komendę miał; a przynajmniej nie dał o tym znać. Jenerał kommanderujący, który sobie z naywyższą wdzięcznością przypomina, iak się jego współbracia sprawowali, iak tylko ma honor ich kommanderować, spodziewa się iż się niedaremnie pokou

dobiali, że będą się starali umocnić swe delfo największą bacznością i nateżeniem. Nakazuje im więc, aby mieli największą baczność, wewnątrz miast Brestu, Orientu, Nantu, St. Malo i Renn, gdzie sobie szczególniej szpiegi Angielskiego ministerium siedlisko obrały. Oprócz pochwwały którą sobie każdy zasłuży, kto podobnego szpiega, lub emigranta przytrzyma, przysięka mu nadko kommanderujący generał, za każdego za aresztowanego 100 tliw. gotowych pieniędzy nadgrody i powroćcie wszystkie koszty.

Podpisano *Hoche*.

Buła Papieżka, która nakazuje postuśzeństwo duchownym iakiemukolwiek bądź rządowi, bardzo się wiele przytoć do uspokojenia Wandy, i do wykonania dekretu kalsuiącego zakony w Belgium. Oto jest ta buła:

Do wszystkich wiernych katolików, którzy w Francji mieszkają i z Świętą Stolicą Apostolską związek mają.

Pius VI. Pozdrowienie i Apostolskie błogostawieństwo. — Powinność pasterska, kochani synowie, którą Jezus Chrystus z swego nieprzebranego miłosierdzia w naszych słabych ręku zostawił, w kłada na nas obowiązek, abyśmy wszystkich wiernych, a szczególniej tych, którzy największym zwodnictwem podlegają, nauczyli i przeszkodzili, aby się światowej mądrości niedali uwodzić; gdyż powiedziano nam równo z Izajaszem prorokiem: „Wolaj i nieprzstawaj; podnieś twój głos jak Posanna i zapowiadaj ludowi memu jego przewinienie.” — Dla tego rozumiemy izbyśmy sami w sobie grzeszyli, gdybysmy dobrowolnie niechwytyli każdej okazy, do okazania wam konieczności, abyście się konstytucyney władzy poddali. W samey rzeczy to jest w religii katolickiej przyjętą maksymą, iż zaprowadzenie rządów, jest dziełem Boskiej mądrości dla uniknienia anarchii i rozruchów, i przeszkodzenia żeby ludy niebyły iak morza, tu i owdzie miotane. To potwierdza i S. Paweł, niemowiąc o iednem tylko

Xzęciu, ale wogolności o rządach, że nie masz żadney władzy, kłofaby od Boga niepochodziła, iże odpor przeciwko tey władzy, jest to odpor przeciwko samemu Bogu. Niedaycież się więc, niedaycie kochani synowie uwodzić; niedaycie okazy przez źle zrozumianą boiaźń Boską, chwytającym się nowości, do wyszydzenia religii katolickiej. Wasze nieposłuszeństwo byłoby występkiem, któryby nietylko potencye ziemskie surowo ukarały, ale nadto, co jeszcze gorsza, Bóg sam grozi za nieposłuszeństwo swej zwierzchności wiecznym potępieniem. — Dla tego upominamy was kochani synowie w imieniu Jezusa Chrystusa, abyście się starali całym sercem i wszystkimi siłami, okazać względem tych którzy nad wami panują waszą podległość. Przez to dacie dowód należącego się Bogu posłuszeństwa, i przekonacie waszych rządców, iż prawdziwa religia niema nigdy tey własności, żeby miała cwilne ustawy burzyć. Wasz postępek musi ich coraz bardziej o tey prawdzie przekonać, i zachęcić do miłowania i do bronienia waszey czi Boga, które podług ewangelii i przepisów duchownych zachowane być powinno. Nakoniec ostrzegamy was, żebyście się nikomu niechay będzie kto chce, któryby wam inną naukę podawał oprócz Stolicy świętey, niewierzyli i daliśmy wam z oycowską miłością Nasze Apostolskie błogostawieństwo. Wydane w Rzymie d. 5 lipca 1796, roku 22 Naszego Papieztwa.

Podpisano Karol: *Broschius de Honestis*.

Z Bilbao d. 28. Sierpnia.

Dnia 25 przyszedł tu rozkaz z Madrytu, żeby wszystkie Angielskie okręty w tutejszych portach aresztować, ale właśnie nie było żadnego w Bilbao. Dnia 26 przykł tu neutralny okręt, który 4 Angielskie okręty i 1 brygantyna około tutejszego portu pływające przetrząsły.

Z Londynu 13. Września.

Dwor nasz oświadczył wszystkim swoim sprzymierzeńcom, iż jest rezolwo-

wany otworzyć prosto z dyrektoryatem w Paryżu negocyacye i ze niechce osobnego pokoju robić, ale powszechny zawrzeć, któryby całej Europie spokojność przywrócił. Poseł, który ma tę ważną i decydującą podróż do Paryża odprawić, jest iak mówią Francis James Jackson, który już był na posła u Porty przeznaczony a teraz oczekuje co dzień od dyrektoryatu paszportu. Ma zlecenie i moc negocyowania z rzeszospolita na słusznych i dla obydwóch stron pożytecznych i chwalebnych warunkach zasadzony pokoy. Terazniejszy czas biera za naydogodniejszy do proponowania negocyacyi pokoju, gdyż z ostatniego rachunku dyrektoryatu, pokazuje się iż skarb Francuzki nie jest w stanie utrzymania armii; ale i nasi kalkulatorowie łamią sobie głowy, iak P. Pitt, potrafi w bliskim parlamencie ułatwić nowe potrzeby, bez nałożenia nowych podatkow. Miał mu bydź projekt podany, żeby nierownie dotąd rozłożoną gruntową taxę porównać; potym żeby każdy właściciel, który od swoich pieniędzy więcej iak 400. f. szterli: prowizyi z banku ciągnie, od każdego funta zaptacił na potrzeby kraiu po 3 szelagi (zł:6) co niezmiernie summy przyniesie.— To jest pewna iż tutejszy Hiszpański poseł odebrał już paszport od rządu do odiazdu i lord Grenville i lady Grenville byli u niego w ostatni poniedziałek na pożegnaniu

Przez pakebot Xźniczka Elzbieta, który d. 7 z Corunna wyszedł odebraliśmy wiadomość, iż tam d. 3 włożono arezst na wszystkie Angielskie okręty. Angielskim pakebotom Xźniczka Yorku i Xźniczka Brunswicka odebrano wiosła, ale im ich znowu na d. 4 oddano i pozwolono im odpłynąć. Jeden wschodnio-Indyyski Angielski okręt ładowny cukrem i ryżem, przyprowadziła d. 3 krążąca tam Francuzka eskadra do Corunna.— Plantownicy tey części St. Domingo, która Hiszpania Francyi ustąpiła, poddali się teraz pod Angielskie panowanie.— Francuzi mają się w St. Domingo w naywiększym pomieszaniu znajdować. Santhonax odesłał Rochambeau do Fran-

cyi nazad, a inni dway kommissarze Lavau i Perron chcą także za nim poyść. Przyjaciele Santhonax, murzyni niechęć go więcej słuchać; mówią iż oni są wolnemi ludźmi. Mulatow także sobie narażił. Garnizon w Port de Paix i inne Europeyskie woyska niechęć brać swego żołdu w papierowych pieniądźach, i oświadczyli publicznie, iż do Europy powroca i przełożą rządowi swoje uzalenia. Niemoga nawet na 2 okrętach o 74 armatach, które tam mają, ludzi utrzymać. To tylko szkoda, iż w tak pomyslny porze, żelcziowa gorączka Angielskim woyskom tak wielki cios zadała i jeszcze ich straszi: grasuje, że niemoga z tey okazji korzystać.

Na sekretney sefsyi gabinetu, byli posłowie Duński, Szwedzki, Sardyński, Portugalski i inni zagraniczni przytomni; zapewne im formalnie oznawmiono rezolucyę Angielskiego rządu, iż chce z Francyą negocyacye pokoju otworzyć.— Tutejszy Amerykański poseł P. King, doniósł pod d. 10 t. m. następującą wiadomość konsulowi Amerykańskiemu P. Johnson. "Moi Panie! W tym momencie odebrałem list od P. Moneron pod d. 23 sierpnia z Paryża, w którym mi donosi iż po oznaymionym liście ministra zagranicznych interesow do P. Barteleniego posła w Bazylei, pytał się czy to prawda, że wyszedł rozkaz zabierania neutralnych okrętow; ale odebrał odpowiedź; iż niewyszedł żaden takowy rozkaz i ani niewyudzie, jeżeli Anglia nieupoważni zabrania naszych okrętow." Uznając takową wiadomość, co się dotyczy naszego handlu za bardzo ważną, nieomieszkuję tedy udzielić iey WPanu &c."

Od naszego posła z Kopenhagi nadeszły przez umyslnego poslanca depesze.— Słychać iż nasz minister otworzy dobrowolną pożyczkę na 5 procentow.— Jenerał Abercrobie wychodzi na początku przyszłego miesiąca we 4000. ludzi i 6 liniovych okrętow do zachodnich Indyy nazad.— Doktor Pristley został prezydentem Akademii umieiętności w Filadelfii.— Papiery sioią dziś 56 $\frac{1}{2}$ procentow.

G A Z E T Y K R A K O W S K I E Y

W N I E D Z I E L Ę D N I A 2. P A Ź D I E R N I K A 1796.

Z Krakowa d. 29 Wrzesnia.

Szkoty Przy-Głowne odprawiły publiczne otwarcie nauk tym sposobem: Rano o godzinie 9 w Kościele Akademickim S. Anny śpiewał wotywe Jmć X. Dominik J. K. Markiewicz, Filozofii i S. T. D. Kanonik Katedralny Infl. Po południu tenże iako wy mowy Profelsor, na Amfiteatrze zwyczajnym w przytomności Urzędnikow Celsarskich, Magistratu i różney dystynkcji liczy nych gości miał mowę Jmć imieniem: Opożytku z nauk do Religii Chrześciańskiey przystosowanym. Wktórey mowie złożywszy imieniem Zgromadzenia powin szowanie Celsarzowi Jmć imieniem iego na początku Roku Normalnego przypadają cych, i odczytawszy uczniow do klas wyższych posunionych, ogłosił, iż w naukach i obyczajach celującymi są ci: Z klas sy I. P. Antoni Grabowski, P. Jacek Zakrzewski. Z klasy II. P. Józef Haller P. Andrzej Kotarbiński. Z klasy III. P. Kajetan Fuks, P. Kaspar Jurkowski, P. Stanisław Reckowicz, P. Stanisław Straszewski. Z klasy V. P. Józef Olearski. Z klasy VI. P. Piotr Brzozowski, P. Józef Korzeniowski.

Z Paryża d. 9. Wrzesnia.

Dyrektoryat wydał pod d. 6. t. m. do ministra wojennego rezolucyą względem reformy, która ma bydź woysku zaprowa d. ona. Między innym przywodzi w ney: "Jest zamiarem dyrektoryatu, żeby w ca-

łym państwie i ze złączonemi z nim kraia mi, było wszystko na stopień iak pod czas naygłębszego pokoju zaprowadzone, i dla tego liczba woyska w rzeczypospolitey nie ma się tylko na garnizony po fortecach rozciągać. Reszta wszystkich woysk, ma bydź zagranicę wysłana, aby żyły kosztem nieprzyaciół i nieszczęście wojny prze niosły w ich kraie, poki nieprzyymą sprawiedliwych i słusnych warunkow pokoju, których im nieprzestaiemy proponować. W rzeczypospolitey musi nawet cien rządu wojskowego zniknąć. Zaprowadź więc obywatelu ministrze w twej administracyi, wszystko na stopień pokoju, który oprócz tego postrasziłwey dotąd walce niezadługo nastąpi. — Nad cofaniem się Jourdana, o którym tu coraz iest głośniey, czynią royaliści uszczypliwe uwagi. — W Hiszpańskich portach włożono na wszystkie Angielskie okręty areszt. — Do Tulonu przybyło z Brest 2000 maytkow i więcey ich ieszcze zkad innąd oczekują. &c. Z Brest wyszła pomimo stojących blisko Anglikow, jedna dywizya, która się iak słyhać ma z Richerego eskadrą złączyć. Nawet i z Orientu wyszły okręty, do zmocnienia eskadry Richerego. — Podwoiono teraz warty u teyszych rogatek. Słyhać znowu iż nie jenerał Scherer, ale Pichegru, ma kom menderować wyprawą przeciwko Portugalii. — W Portugalii zwołano stany, dla naradzenia się w tym krytycznym położeniu. I Hiszpania zgromadziła 25,000 wo-

ska przeciwko Portugalii.— Obcemu mocarstwu, z którymśmy zawarli allians, miałyby być znaczne nabycia zagwarantowane.— Wszyscy ministrowie muszą teraz stan wydatków na stopień pokoju wyrachowany podać.— Jest także projekt, żeby pensye przez połowę, a dzierżawcom dawnym czwartą część gotowemi pieniędzmi płacić.— Spory w radzie 500 względem amnestyi są bardzo burzliwe, ale jeszcze nic nieudecydowano.

Z Paryża d. 11. Września.

List generała Jourdana do dyrektoryatu, zgłówny kwatery Schweinfurtu d. 14 fruktidor (31 sierpnia.)

Niemogłem wam żadną miarą od d. 24 sierpnia przedzy pisać. D. 25 zacząłem się w nocy ku Velden we 2 kolonny nazad cofać; ale że generał Bernadotte musiał Noremberg i Lauff opuścić, i nieprzyjaciel tak mocno osadził Lauff, gdzie się iedynie droga, którą można artylleryą i bagaże prowadzić w całym tym kraju znajduje, że nie mogłem żadną miarą opanować, musiałem więc iść przez kraie i drogi które się dotąd prawdziwie dla woyska niepraktykowanemi zdawały. Jakoż w samey istoście doznałem tyle trudności z artylleryą i bagażami, i iż niemogłem żadną miarą doysć do Velden. Generał Bernadotte musiał się ku Forchheim cofnąć, a nieprzyjaciel przedarł się aż za Erlangen; moja prawa flanka została przez to odkrytą i nieprzyjaciel był mi zaraz z tyłu. Generałowi Kleber który kommanderował stojącym korpusem pod Vilsek, niemogłem rozkazu do cofnienia się przestać, ponieważ znaczne korpus iazdy nieprzyjacielskiej, które pomiędzy nas w padło, przerznęło między nami komunikacyą; lecz widział sam iż się cofnąć musi. Ja cofnąłem się d. 29 ku Bambergowi i kazałem rozbić mosty na Menie. Tego samego dnia postął nieprzyjaciel znaczne korpus iazdy z Burg Eberach ku Eltmann, i przeciął mi iedyną tę drogę, którądy jeszcze byłoby można przejść. D. 30 ruszyła armia i stanęła po części w Schweinfurcie opanowawszy drogę Eltmanską i, po części też w Lauringen. Tu będę

stał poki, mnie okoliczności albo do cofnienia się albo do postąpienia naprzód nieprzymuszają; niemam już więcej takich przykrych drog zamną jakie już odbyłem, i mogę się łatwo na Buld ku wyższej Lande cofnąć. Teraz staram się obroty nieprzyjaciela pomiarkować, i jeżeli okoliczności pozwolą bądźcie pewni, iż go będę atakował; ale bez waszego wyrażonego rozkazu, niepuszczę się w ten kraj, który teraz przebyłem, bo mam to zawsze za niebezpieczeństwo puszczać się z armią w ciasne wąwozy, nie mając korpusem rezerywy okrytego cofania się, i któreby mieszkańców kraju trzymało na wodzy. Gdy przez 7 dni miałem wszelką komunikacyą przeciętą, niewiem co się w Moguncyi lub gdzie indziej dzieje. Dziś dopiero odebrałem list od generała Marceau pod d. 25, który mi o odniesionych dzieł przedtym na nieprzyjacielu korzyściach donosi. Generał Ernouf musiał potargać odebraną do mnie od was depezę, żeby niewypadka nieprzyjacielowi w ręce. Spodziewam się, iż powodzenia generała Moreau ściągną nazad Arcy Xcia Karola nad Donnay, gdzie ja znowu będę się starał korzystać. Mam wam honor donieść, iż w moim cofaniu się, chociaż doznałem tyle przykrości nieutraciłem ani iedney armaty. Przyymiecie i to zapewne z ukontentowaniem, iż chociaż woyska były przez 6 dni z przodu i z tyłu atakowane, niepokazały iednak żadney bojaźni. Winiemem wszystkim generałom największą pochwałę; pokazali się wielkimi w najkrytyczniejszym położeniu, i umieli w woyskach zaufanie wzbudzić.

Podpisano Jourdan.

Drugi list tegoż, z główny kwatery Hammelberg d. 18 fruktidor (4 Września)

Mam Wam honor donieść iż nieprzyjaciel przeszedł dnia drugiego przez Men i postąpił ku Würzburgowi. Tamtejszy garnizon niemogąc się zapewne w mieście trzymać, zamknął się w cytadeli. D. 3 zamierzylem sobie atakować nieprzyjaciela, chciałem tentować oswobodzić garnizon Würzburgski i przymusić nieprzyjacie

ła żeby nazad za Men przeszedł. Nieprzyjaciel miał taki sam zamiar atakowania mnie; on mnie chciał na lewem skrzydle, a ja go na prawem obcyś, żebym się był mógł ku Dettelbach i Kitzingen przedrzeć, bo te dwa punkta miał do cofania się. Potyczka zaczęła się o godzinie 8 z rana; nieprzyjaciel miał większe siły od mego lewego skrzydła i groził mu otoczeniem. Musiałem się na atak iazdy odważyć, który nam mógł większe korzyści przynieść; zleciałem go jenerałowi Bonnaud, który go odważnie wykonał; niektóre korpusa nieprzyjacielskie zostały nazad odparte i dosyć ucierpiały. Ale gdy świeże woyska nadeszły, nasza iazda się zalekła i cofnęła się nazad. Zebraliśmy ją znowu z jenerałem Bonnaud, ale niemogliśmy się już na powtórny atak odważyć, ponieważ nieprzyjaciel co raz więcej woyska przywodził. Cofnienie poszło iednak dosyć dobrze.

Podpisano *Jourdan*.

W nocy z piątku na sobotę, mieliśmy tu znowu małą probkę rewolucyi, ktorey przynajmniej teraz niemożna całkiem royalistom przypisać. Rzecz się tak ma: W piątek wieczor siedział sobie kapral z obozu pod Grennelle na szynkowni Vaugirard; tam zeszło się towarzystwo wesółch braci, ktorzy go z sobą do flaszy zaprosili. Skoro flasza umyśły rozgrzała, i poczuli w głowach miłość oyczynny, zaczęli owemu kapralowi rozpowiadać iak dyrektoryat i obydwie rady sprzyjaia arystokratom, a przesładuią bezporilkowych, iak żołnierzy nawet, gdyby niewolników traktuią, &c.

Kapral pomiarkowawszy co się święci, potakiwał całej kompanii aby z niej więcej wybadać; iakoż odkryto mu iż ieszcze tej nocy przyjdą dla pobratania się z obozem pod Grenelle. Kiedy się już dosyć zainformował, chciał się oddać, ale niechcieli go inaczej puścić, poki im niezareczył iż zaraz powroci i musiał im swoy pałasz zostawić. Pobiegł natychmiast do obozu i dał iednemu z adiutantów jeneralskich o tym zdarzeniu znać; ten ledwie mógł w cichości obudzić kilka namiotów, a tu już na różne strony obozu w padło z 800 hultaiów. Jeneralna kan-

cellarya policyi, dała już także była o 10 godzinie wieczor kommenderującemu jenerałowi Chenez znać, iż jest w domu Vaugirard skupienie. Mordercy byli się już aż za pierwszą linią obozu przedarli, i chcieli broń i artylleryą opanować, aby nią nayprzed żołnierzy wyrzneli, a potem swe mordy na Paryż obrocili. W 10 minutach stanął cały oboz pod bronią. Jazda w koszlach, oklep na koniach bez inney broni, tylko z szablą w rękę napadła na rozboyników; piechota zaczęła ich swemi bagnetami kłuć. Jedni mówią iż ich 20 padło na placu, drudzy że 100; iedną część trupow uwlekli z sobą i do Sekwany porzucali. Byli szablami, puginatami i pistoletami uzbroieni. Na drugi dzień zrana znaleziono około obozu bardzo wiele kul, ktore były zapewne przeznaczone na ładowanie fuzy, ktore mieli zdobyć. Złapano ich 135 i zaprowadzono doszkoły woyskowej, a wczoray po południu do *College Montaigu*, gdzie ich dzis woyskowa kommissya sądzić będzie. Co to byli za ludzie i iaki ich był cel? Po imionach złapanych osob domyślamy się tylko: Fion był Baboueuks przyjacielem i już był za ostatnie rozruchy dekret oskarżenia przeciwko niemu. Lays Marsylczyk, ktory dowodził tej kupie i w swym jeneralskim mundurze złapanem został. Saunier redaktor przyjacielela ludu, 4 członkow bywszego rewolucyynego trybnału, 2 członkow bywszey konwencyi z swemi szarfami &c. Rozruch ten został zupełnie usmierzony. Dyrektoryat doniosł radzie 500 iż 6 do 700 mordercow przy piorach i w mundurach uderzyli w nocy na oboz pod Grenelle; rozumieli iż pomnożą krzykiem: Niech żyie konstytucya 1793! precz z obiema radami! precz z tyranami! liczbę swych wspolników; ale znaleźli republikanów, gwałt, gwałtem był odparty; 20 padło ich na placu i 135 poymali. Dyrektoryat żądał, aby ich rada pozwoliła kommissyi woyskowej sądzić. W drugim poselstwie żądał, aby mu rada pozwoliła dla wielu ukrytych cudzoziemcow, kazać podług 350 art: konstytucyi, domy w Paryżu przerewidować. Obydwa żądania pozwolone.

Uwiedomienie dla Oświeconey i Łaskawey Publiczności.

Przez kilkoletnie mieszkanie w Wiedniu, gdzie się do lekarskiej nauki przykładałem, było zawsze moją chcią, i największym życzeniem ćwiczyć się w leczeniu tych chorob, którym osoby w terażniejszych czasach częstokroć zwykły podlegać. Między chorobami tego rodzaju są długo trwaiące choroby nerwow, a między temi wielka choroba, czyli (Epilepsia,) która naygłówniejszą jest chorobą nerwow, potym Spazmy, na które dzisiaj osobliwie biała pęc tyle cierpi. Jakoż niepotrzeba się poniekać temu dziwi, bo im więcej się od stanu natury oddalamy, im bardziej się delikatniejszymi robimy, im więcej się tuczemy potrawami owemi, które są sztucznie korzeniami i mięsem zaprawione, nadto tegich i różnemi wymyślnemi gorącemi korzeniami przyprawionych napoiów, herbaty i kawy używamy, przaytm do fatyguiących umysł nauk przykładamy się, które myśl nędzając, i gwałtowne wzburzenia w całej maszynie ludzkiej sprawiują na nerwy potężnie działają; tymi więcej powiększamy w sobie zbytnią owę siłę, która zowią irazitliwością (Irritabilitas actua) a która jest nasieniem, i początkiem prawie tych wszystkich chorob nerwowych. Przemilezam tutaj czytanie terażniejszych modnych romansów, które myśl zbytecznie rozgrzewają, zawczesne ofiary bogini miłości, przy tym sekretnie samogwałty (Onania,) których na nieszczęście nadto młodo osoby oboitey pęc zwykły się często dopuszczac.

Ale że nauka o składzie nerwow jest dotąd w fizyologii ciemną, niepewną, i na szczerych przypuszczeniach zasadzona, a prawdziwa i naybliższa przyczyna takich chorob nerwowych niebywa częstokroć od naybiegłszych lekarzow oznaczona, dla tego przymuszeni byli naysławniejsi nawet mężowie, nietrosząc się o wyszukiwanie prawdziwey przyczyny tego gatunku chorob uciekać się do takich środków, które w tych chorobach znaleźli przez dostateczne i wielokrotne doświadczenie, iako naylepszego w medycynie przewodnika, i osadzili za naypewniejsze i iedyne.

Wielki Stoll nauczyciel niegdy praktyczney medycyny w Wiedniu dobrze o tym wiedział i napisał w uwagach nad chorobami chronicznemi, że iak długo nauka składu nerwego będzie ciemną, i na czystych przypuszczeniach w Fizyologii zabudowana, którą ona patologii podać, dotąd będzie sposob leczenia chorob nerwowych niepewny, obszerny i często prawie empiryczny, a naysprawniejszy lekarz bez marzenia sobie nawet o przyczynie choroby, widzi się przymuszonym uciekać się do takiego lekarstwa, i iakie tylko w liczbie antispazmowych środków umieszczone widzi.

Z tym wszystkim niespracowani mężowie zadawszy sobie wiele pracy do zgłębienia natury tych chorob nerwowych byli szczęśliwi w wynalezieniu leczących środków, które w takowych chorobach na dokładnym i pewnem doświadczeniu gruntuia się. Między temi mężami zasługuię szerszy granice medycyny przez swoje wynalaski, odkrył także w wydziale roślinnym iakowe środki, które się zaraz pod jego ręką przez wielokrotne doświadczenie pokazały nadei dzielnymi w chorobach nerwowych, chodzi tylko o wybor ich istny, wiele także od przygotowania ich zawisło. Pan doktor Quarin uczyniwszy się także sławnym przez munga i szczęśliwą praktykę posiada też wiele zręczności w leczeniu nayuporniejszych chorob nerwowych. Pod ustawicznym przewodnictwem tych, i innych mężow sławnych w leczeniu nerwowych chorob miałem naylepszą okazję do doskonalenia się w nauce leczącey nayprzykrzejsze te choroby, a gdy do tego miałem szczęście obcowania i rozmawiania zaufanego z nimi osobliście o tych chorobach, przeto mogę się pochłubić pozyskaną szczególnym onychże w leczeniu sposobnością.

Niemogę tu zamilezec o zagranicznych, a osobliwie o Angielskich lekarzach iacy są: Monro, Cuten, Fothergill, Rowley, Beddoes, Brown, Hunter, Radcliff, którzy na dokładnym doświadczeniu wsparci zostawili w dziesiąt swoich pewne środki, które ia wpmienionych chorobach za niezawodne, i wcale szczególne znalazłem, zaco winienem im z dwięczością dzieki wyrazić. Ale niezaprzecznie powiedło się Portugalskim lekarzom w leczeniu takowych chorob. Jeden z nich osobliwie oznaymił w Włoszech i Niemczech pewny sposób, który od naysławniejszych Niemieckich doktorow. Jako: to Hufelanda, Baldingera, Gilchrista, Bilguerego, Gmelina, Zellego, Jahna, Thielmana, za bardzo dobry i za specyficzny, iak mowiemy na nayupoczywsze choroby Nerwowe jest uznany. Już ia doświadczyłem sam prawie zawsze nayszczęśliwszych jego skutkow. Przeto na doświadczeniu zasadzony przed siewziąłem, iako nowo przybyły i ieszcze w tym mieście niewiele znany doktor, ofiarować się cierpiącey ludzkości do czynienia ważnych iey usług.

Koncem stania się pożyteczniejszym dla każdego skutecznę potrzebnującego pomocy, ośmielałem się przez drogę publiczną z moją w tym punkcie oświadczyć się gotowością, iako przeciwko epilepsii, spazmycznym chorobom, i innym nerwowym afekcyom posiadam środki takie iakie, dostateczne doświadczenie pokazało bydź naypewniejszymi.

Maiętni raczą mi dać znać, a ubodzy mieć będą wolty do mnie wstęp od godziny 7 do 9 zrana, mieszkaam pod liczbą 557 na Floryańskiej ulicy, w domu JP. Kowalskiego na drugim piętrze.

KAROL KROCZKIEWICZ Medycyny Doktor.